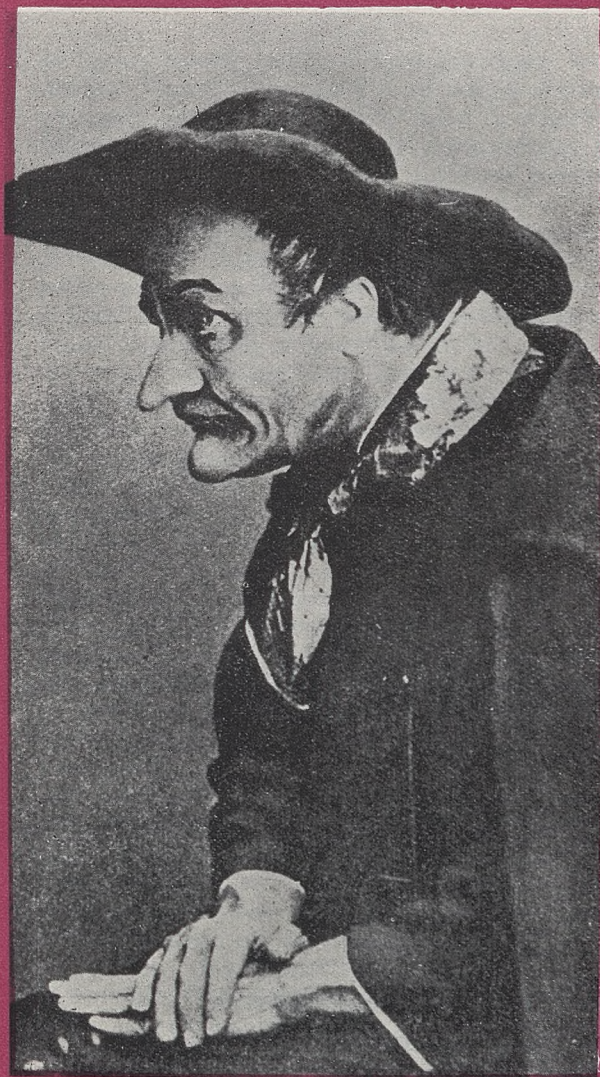

OPERA

**MIEJSKI
TEATR
MUZYCZNY**

**GIOACCHINO
ROSSINI**

**CYRULIK
SEWILSKI**

**OPERA W DWÓCH
AKTACH**

**KRAKÓW
1963 R.**

DYREKTOR I KIEROWNIK ARTYSTYCZNY: KAZIMIERZ KORD

Na okładce:

FIODOR SZALAPIN W ROLI DON BAZYLIA
(REPRODUKCJA Z KSIĄŻKI „WSPOMNIENIA Z MOJEGO ŻYCIA”
WYDANEJ NAKŁADEM POLSKIEGO WYDAWNICTWA
MUZYCZNEGO)

Joachim Rossini i jego „Cyrulik Sewilski“

W cztery minuty aria, w dwa dni msza, w dwudziestu sześciu dniach „Cyrulik Sewilski” i to wśród różnych awanturniczych przygód, wśród złośliwości ludzi i rzeczy martwych, wśród hałasu orkiestry i śpiewaków uczących się swych partii z jeszcze mokrych nut, w zgiełku tuzinów kopistów — oto Joachim Antoni Rossini!

„Pomysły przychodzą mi tak szybko, że nie mam ich czasu zapisać — nie należę do tych, którzy wypacają kompozycje” — mówi on sam o sobie. Swe przeważnie wesołe opery pisał ku radości swojej i swych współczesnych i miał dość poczucia humoru i autoironii, gdy mówił, że kto zna jedną jego uwerturę, ten zna i wszystkie inne. Jest w tym trochę żartobliwej przesady, bo jakkolwiek w muzyce Rossini’ego jest istotnie sporo manieri, to jednak był on zbyt wielkim talentem, by nie zdobyć się na oryginalność — o ile mu się chciało. Już to było dowcipem historii, że urodził się dwudziestego dziewiątego lutego przestępnego roku 1792, w trzy miesiące po śmierci Mozarta. Przyszedł na świat w małym miasteczku Pessaro, jako syn biednego waltornisty i śpiewaczki. Mając zaledwie lat 37, po szeregu sukcesów operowych, „wysiadł” z triumfalnego rydwanu, którym objeżdżał całą Europę, by najpierw poświęcić się muzyce kościelnej (bardzo operowe „*Stabat Mater*”), a potem zamilknąć zupełnie i „komponować” tylko sałaty, pasztety i ... dowcipy. Rossini był bowiem wielkim smakoszem i nie byle jakim kawalarzem. Dowiedziawszy się np., że obywatele jego rodzinnego Pessaro chcą mu już za życia postawić pomnik, oświadczył burmistrzowi, że za sumę przeznaczoną na budowę tego pomnika chętnie sam postoi kilka godzin dziennie na głównym placu miasta w charakterze pomnika. Stać go było zresztą i na smakoszostwo i kompletną beczynność. „Cyrulik” przyniósł mu majątek. Niemal autodydakta, który w bolońskim *Liceo musicale* nie wyszedł poza znajomość najprostszego kontrapunktu, debiutował już mając lat 18 w Wenecji operą „*Cambiale di Matrimonio*” (*Weksel małżeński*). W r. 1823, po wielu wędrówkach po Europie, przeniósł się do Paryża, prowadził tam z miernym powodzeniem *Théâtre italien*. Tam też

pod wpływem prądów rewolucyjnych, które już wtedy odczuwało się w Europie jako pierwsze jaskółki roku 1848, napisał operę „*Wilhelm Tell*” (1829), która wprowadziła go na scenę Wielkiej Opery francuskiej. Potem żył dłuższy czas w Bolonii, a następnie wrócił znowu do Paryża, gdzie otoczony powszechnym uwielbieniem umarł w swym domu w Ruelle 13 listopada 1868 roku.

Jako człowiek i artysta był Rossini spóźnionym potomkiem tej epoki, która w rozbitej, sfeudalizowanej Italii wprowadziła lekki, beztroski stosunek do życia, w sławnym odgałęzieniu neapolitańskiej opery: operze *buffa*, która w swym rozpasanym, niemal farsowym humorze, potrafiła jednak nieraz ukryć żądło zjadliwej satyry społecznej. Najgenialniejszym owocem wesołego ducha Rossini'ego były jego opery komiczne, nowy rozkwit *opery buffa* i wzór dla wszystkich następców w tym gatunku, jak *Verdi*, *Wolf — Ferrari*, *Ryszard Strauss*, a nawet *Strawiński*, *Milhaud* i *Poulenc*. Ogółem napisał Rossini 40 oper. Ważniejsze z nich, to oprócz „*Cyrulika*” — „*Tankred*”, „*Włoszka w Algierze*”, „*Otello*”, „*Kopciuszek*”, (*La Cenerentola*), „*Sroka złodziej*”, „*Hrabia Ory*”, „*Wilhelm Tell*”.

W grudniu r. 1815 zażądał książę *Sforza Cesarini*, właściciel teatru *Teatro Argentina* w Rzymie, od Rossiniego napisania drugiej opery na karnawał. Z powodu odrzucania przez cenzurę wszystkich możliwych librett, wybór padł w końcu na komedię *Beaumarchais'a*, graną z powodzeniem w Paryżu już w r. 1775 (z tej samej komedii pochodzi tekst opery *Mozarta* „*Wesele Figara*”, tylko akcja „*Cyrulika*” poprzedza niejako akcję „*We-sela*”). Rossini nie był zbyt zachwycony tym, bo tekst ten opracował już poprzednio *Paisiello* i opera jego cieszyła się powodzeniem. Wobec tego jednak, że innej możliwości nie było, a czas naglił, napisał Rossini do *Paisiella* do Neapolu, na co ten uprzejmie odpowiedział, że nie wątpi, iż świetny talent „młodego rywala” nada nowy blask staremu tematowi. Aby uniknąć wszelkich podobieństw do tekstu *Paisiella*, polecił Rossini opracować ten tekst zupełnie na nowo. W ten sposób powstała nieco naiwna w sytuacjach parafraza komedii *Beaumarchais'a*, całkowicie wolna od wszelkich aluzji społecznych i momentów satyrycznych. Rossini widział w osobach opery tylko figury klasycznej *opery buffa*: wystrychniętego na dudka starego opiekuna młodej dziewczyny (podobny motyw jest też w operze „*Stradella*” Flotow'a), obrotnego fryzjera Figara, przekorną Rożynę, intryganckiego Bartola. Chodziło mu tylko o lekki, niewymuszony, pozbawiony ironii humor, nieszkodliwą figlarność, na której tle mogła rozwinąć swą świetlistą, błyskotliwą i pełną gracji szatę jego muzyka, całkowicie pozbawiona sentymentalizmu, a nawet liryzmu.

Niemal tak samo wesołe, jak opera, były dzieje jej powstania i pierwszego wykonania. Data premiery zbliżała się, a jeszcze ani jedna nuta nie była napisana! Wtedy powstała w domu śpiewaka *Zamboni* prawdziwa fabryka. *Sterbini*, autor libretta, wykańczał je, Rossini rzucił się do komponowania, w sąsiednim pokoju pracowali kopiści, a tuż nieopodal soliści studiowali już swoje partie. W trzynastcie dni opera była zinstrumentowana (zresztą tak leciutko i powiewnie, jak cała jej atmosfera) i wykonana została 20 lutego 1816. I teraz nastąpił skandal. Rossiniego, który przyszedł paradnie ubrany, wygwizdano tak, że zaledwie mógł dodyrygować do końca uwerturę (uwertura do „Cyrulika” jest wzięta z innej opery Rossiniego, ale świetnie się dostosowuje do ogólnego charakteru właśnie „Cyrulika”, tak, że innej obecnie już się nie wykonuje). Całe wykonanie „Cyrulika” znalazło się później pod terrorem jakiejś zorganizowanej szajki, która wywoływała coraz to nowe incydenty, powodowane rzekomo przez „złośliwość rzeczy martwych”. *Almaviva* dostał do akompaniamentu przy serenadzie w pierwszym akcie nie nastrojoną gitarę. *Don Basilio*, wszedłszy na scenę, zawisł na jakimś gwoździu i przez dobrą chwilę nie mógł się od niego odczepić, wreszcie wpadł na scenę kot, który przerażony światłem kinkietów, zaczął się rozpaczliwie rzucać, szukając wyjścia! W takiej sytuacji nie pozostawało nic innego, jak spuścić kurtynę. Jedynym uczestnikiem premiery, który bił brawo, był sam Rossini. Nie dał się on bowiem niczym wytrącić ze swego pogodnego nastroju i po tym niefortunnym spektaklu przespał się najspokojniej. I miał rację: po drugim przedstawieniu nastrój publiczności się zmienił, następne miały wzrastające powodzenie i wreszcie opera uznana została za arcydzieło, jakim jest do dzisiaj.

ALEKSANDER FRĄCZKIEWICZ

GIOACCHINO ROSSINI

CYRULIK SEWILSKI

(Il Barbiere di Siviglia)

OPERA KOMICZNA W DWÓCH AKTACH

SŁOWA WEDŁUG KOMEDII P. BEAUMARCHAIS

NAPISAŁ C. STERBINI

KIEROWNICTWO MUZYCZNE:

ROMAN MACKIEWICZ

SCENOGRAFIA:

WOJCIECH KRAKOWSKI

INSCENIZACJA I REŻYSERIA:

ANTONI WOLAK

KOREPETYTORZY:

IRENA BLAHACZKOWA

JAN GRABOWSKI

ASYSTENT SCENOGRAFA:

ZUZANNA PIĄTKOWSKA

INSPICJENT:

WIESŁAW KOLANKOWSKI

O S O B Y:

HRABIA ALMAVIVA	KAZIMIERZ MYRLAK WIESŁAW OCHMAN JANUSZ ŻELOBOWSKI
DOKTOR BARTOLO	KAROL LEHNERT ANDRZEJ PAŃGOWSKI
ROZYNA, wychowanka Bartola	JADWIGA ROMAŃSKA TERESA WESSELY
FIGARO, Cyrulik	STANISŁAW BURSZTYŃSKI ADAM SZYBOWSKI
DON BASILIO, nauczyciel śpie- wu	STANISŁAW LACHOWICZ TADEUSZ PODSIADŁO
BERTA, służąca Bartola	ALICJA KRAWIEC WALERIA SZAJOWSKA
FIGARELLO, służący hrabiego .	WINCENTY GŁÓDEK ZBIGNIEW RADŁOWSKI
OFICER	WINCENTY GŁÓDEK ZBIGNIEW RADŁOWSKI

Notariusz, muzykanci, żołnierze

RZECZ DZIEJE SIĘ W SEWILLI W XVIII WIEKU

ORKIESTRA I CHÓR MIEJSKIEGO TEATRU MUZYCZNEGO

DYRYGENT:

ROMAN MACKIEWICZ

KLAWESYN:

JAN GRABOWSKI

LIBRETTO:

AKT I

Odsłona I.

Scena przedstawia jeden z placów hiszpańskiego miasta Sewilli. Hrabia Almagiva śpiewa pod oknami pięknej Rozyny serenadę, ukochana jednak nie pojawia się w oknie. Zrezygnowany młodzieniec nie wie co począć, gdy oto nadchodzi z pieśnią na ustach znany w całym mieście ze sprytu cyrulik Figaro, w którym Almagiva poznaje swego dawnego służącego. Figaro zna Rozynę i jej starego opiekuna, doktora Bartola, obiecuje też hrabiemu ułatwić zawarcie znajomości z młodą panną i oszukać czujność zazdrosnego doktora.

Bartolo wychodzi z domu. Korzystając z tego, Almagiva śpiewa piosenkę oświadczając Rozynie swą miłość. Z głębi domu odpowiada dziewczyna, wyrażając mu wzajemność. Usłyszawszy to Figaro układa podstępny plan wprowadzenia hrabiego do domu Bartola.

Odsłona II. przenosi nas do mieszkania doktora. Rozyna skończyła pisać list do ukochanego, gdy nadchodzi Figaro. Zaledwie jednak zaczął jej przedstawiać swoje plany, pojawia się Bartolo. Jest on zaniepokojony, bo zauważył już, że jakiś młodzieniec zabiega o względy Rozyny. Nadchodzi wtedy nauczyciel muzyki, a zarazem totumfacki doktor, Bazylia, i radzi mu, aby ocerzył przed Rozyną jej konkurenta, a wtedy łatwiej będzie mógł ją sam poślubić. Gdy w chwilę później doktor czyni wymówki swojej wycho-

wance, wpada Almagiva przebrany za żołnierza. Wręcza doktorowi nakaz zakwaterowania, ten jednak zasłania się dokumentem zwalniającym go od obowiązku przyjmowania żołnierzy na mieszkanie. Powstaje głośna sprzeczka, którą likwiduje dopiero patrol wojskowy.

AKT II

Odsłona I. Gdy jeden pomysł zawiódł, Figaro ułożył nowy plan. Oto pojawia się przebrany Almagiva i zgłasza się do Bartola jako nauczyciel śpiewu, przysłany w zastępstwie przez rzekomo chorego Bazylia, aby udzielić lekcji Rozynie. I ten jednak podstęp zostaje zdemaskowany przez podejrzliwego Bartola, który postanawia działać teraz szybko i posyła Bazylia po notariusza, aby dziś jeszcze zawrzeć umowę ślubną z Rozyną.

Odsłona II. przynosi wreszcie pomyslnie rozwiązanie wszystkich intryg. Gdy Figaro i Almagiva wkradają się do domu doktora, ten wychodzi do ogrodu, aby zdjąć drabinę, po której dostali się do wnętrza, a następnie spowodować zaareztowanie rzekomych złodziei. Tymczasem nadchodzi sprowadzony przez Bazylia notariusz, a młodzi korzystając z nieobecności Bartola, przedstawiają się jako para narzeczonych. Wprowadzony w błąd notariusz sporządza akt ślubny, a gdy do pokoju wpada Bartolo, zastaje już Rozynę i hrabiego połączonych węzłem małżeńskim.

**AGITUJ, PROPAGUJ I POPIERAJ OPERĘ
- NAJPIĘKNIEJSZĄ FORMĘ SZTUKI
WOKALNEJ I TEATRU MUZYCZNEGO**

ZESPÓŁ ORKIESTRY OPEROWEJ MIEJSKIEGO TEATRU MUZYCZNEGO

I skrzypce:

Roesner Zdzisław
(koncertmistrz)
Wasik Anatoliusz
Bruckowski Eustachy
Suchorowska Danuta
Skrobacz Leszek
Sitek Erwin
Leśniak Wacław
Pilawski Czesław
Solarczyk Stefan

II skrzypce:

Olejniczak Henryk
Kozik Roman
Skocz Władysław
Wojcieszek Jan
Patrońska Zofia
Stańko Józef
Filimowski Kazimierz

Altówki:

Łabuś Leopold
Muszański Czesław
Satora Mieczysław
Majka Michał
Gulanowski Kazimierz

Wiolonczele:

Makowicz Józef
(koncertmistrz)
Stefański Stanisław
Zmijowski Władysław
Grzymek Zofia

Kontrabasy:

Kolasa Bolesław
Dubrawski Władysław
Mitka Jan

Flety:

Jaworski Edward
Weerzyn Stanisław
Towarnicki Jerzy

Oboje:

Korczyński Kazimierz
Stengl Wacław

Rożek angielski:

Oracz Tadeusz

Klarnety:

Wyczyński Ignacy
Siwiec Stefan
Orczyk Stanisław

Fagoty:

Thiel Henryk
Gryboś Damian

Trąbki:

Czech Bronisław
Kunert Zygmunt
Jodłowski Tadeusz

Waltornie:

Peciulewicz Czesław
Łabuś Stefan
Polak Edmund
Mucha Tadeusz

Puzony:

Piela Andrzej
Przybylski Jan
Bigoś Andrzej

Tuba:

Kania Eugeniusz

Perkusja:

Korczowski Zenon
Reindl Emil
Peller Ryszard

Harfa:

Rostkowska Helena

Fortepian i celesta:

Waldek Krystyna
Grabowski Jan

Inspektor orkiestry:

Henryk Olejniczak

ZESPÓŁ CHÓRU OPEROWEGO MIEJSKIEGO TEATRU MUZYCZNEGO

Soprany:

Bułat Karolina
Jamrożek Helena
Kunowska Magdalena
Kowalik Celina
Podhorecka Wisława
Sablik Krystyna
Sapalska Maria

Alty:

Brainini Władysława
Budziaszek Stanisława
Dyras Stanisława
Dziedzic Zofia
Krajewska Genowefa
Staszewska Alina
Szeliga Leokadia

Tenory:

Furmańczyk Zbigniew
Korzeniowski Zbigniew
Mazur Stanisław
Migacz Zenon
Osak Karol
Pyś Władysław
Scisło Józef

Basy:

Ciołczyk Ignacy
Głodek Wincenty
Karp Andrzej
Kaszyński Bronisław
Korzeń Tadeusz
Namaczyński Andrzej
Radłowski Zbigniew

Inspektor chóru:

Andrzej Karp

Bieżący repertuar operowy:

St. Moniuszko: **HALKA**

J. Massenet: **DON KICHOT**

G. Donizetti: **DON PASQUALE**

G. Puccini: **GIANNI SCHICCHI**

P. Czajkowski: **ROMEO I JULIA** (balet)

B. Bartok: **ZAMEK SINOBRODEGO**

W. A. Mozart: **UPROWADZENIE Z SERAJU**

P. Czajkowski: **FRANCESCA DA RIMINI** (balet)

G. Rossini: **CYRULIK SEWILSKI**

W BEZPOŚREDNIM PRZYGOTOWANIU:

Wznowienie!

Wznowienie!

G. Puccini

„TOSCA“

CENA ZŁ 3.50

*Projektowane premiery operowe
w sezonie 1963/64:*

S. Prokofiew

*Zareczyny
w klasztorze*

G. Bizet

CARMEN